

19. marca 2009

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie
Julio GARCIA BURGUES
Riaditeľstvo A - Komunikácia, právne záležitosti a civilná ochrana
ENV. A.2 - Porušenia
B - 1049 Brussel - Belgium

Vec: Sťažnosti registrované ako prípad č. 2006/4717

Listom zo dňa 13.2.2009 sp.zn. ENV.A.2//PO/sg/ ARES(2009)23888 oznámila Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie, že sťažnosť zo dňa 18.11.2005 č. SG/2005/A/10302 týkajúca sa lesného hospodárstva vo Vysokých Tatrách a sťažnosť zo dňa 12.7.2006 č. SG/CDC//2006/A/5869 týkajúca sa lesného hospodárstva v Nízkych Tatrách, Kráľovohorských Nízkych Tatrách a Ďumbierskych Nízkych Tatrách, po preskúmaní sťažností, ktoré boli zaregistrované ako prípad č. 2006//4717 bolo zo strany Európskej komisie, Generálneho riaditeľstva pre životné prostredie ukončené. Na podklade informácií, ktoré sme poskytli, aj informácií, ktoré Európska komisia získala od orgánov Slovenskej republiky, neplánuje navrhnúť Generálne riaditeľstvo životného prostredia, aby komisia pokračovala v konaní o porušení vo veci nedodržania práva Spoločenstva zo strany Slovenskej republiky.

Dôvodom na takéto rozhodnutie je, že na základe dostupných informácií vyplývajúcich z analýzy korešpondencie so Slovenskou republikou nie je možné preukázať, že skutočne dochádza k porušeniu legislatívy Spoločenstva.

V liste sa ďalej vyslovuje názor, že porušenia vnútroštátnej legislatívy, ktoré sú uvedené v korešpondencii Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, nepredstavuje porušenie legislatívy Spoločenstva. V liste zároveň Európska komisia, Generálne riaditeľstvo životného prostredia vyzvalo Lesoochranárske zoskupenie VLK, aby, ak má k dispozícii nové informácie, ktoré by mohli dokázať porušenie právnych predpisov Spoločenstva, zaslalo tieto čo najskôr, najneskôr do 4 týždňov od doručenia listu.

Reagujúc na citovaný list doplníme podklady, ktoré sme Európskej komisii, Generálnemu riaditeľstvu pre životné prostredie doposiaľ predložili

takto:

So zreteľom na doterajšiu korešpondenciu považujeme za potrebné poukázať na to, že pokiaľ sme poukazovali na porušenie práva Slovenskej republiky, konkrétne Zákona o ochrane prírody, vo svojich podaniach, tieto vychádzajú alebo sú implementáciou príslušnej európskej legislatívy v oblasti životného prostredia.

Zákon č. 543/2002 Z.z. v Slovenskej republike upravuje problematiku ochrany prírody, vrátane ochrany rastlinných a živočíšnych druhov a osobitne chránených území.

So zreteľom na uvedené skutočnosti je možné konštatovať, že konanie (postupy a rozhodnutia orgánov Slovenskej republiky v oblasti životného prostredia) a ich opomenutia sa vzťahujú k nasledujúcim ustanoveniam legislatívy Európskej únie:

Smernica rady 79/409/EHS

Článok 4

1. Druhy uvedené v prílohe 1 sú predmetom zvláštnych opatrení týkajúcich sa ochrany ich biotopov, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v areáli ich rozšírenia.

V tejto súvislosti sa venuje pozornosť:

a) druhom, ktorým hrozí vyhynutie;

b) druhom citlivým na špecifické zmeny biotopov;

c) druhom, ktoré sú považované za vzácne vzhľadom na ich malú početnosť alebo obmedzené rozšírenie v danej oblasti;

d) iným druhom, ktoré vyžadujú zvláštnu pozornosť z dôvodov špecifického charakteru ich biotopov.

Ako podklady na vyhodnotenie sa berú do úvahy trendy a kolísanie početnosti populácií.

Členské štáty klasifikujú najmä podľa počtu a veľkosti najvhodnejšie územia ako osobitne chránené územia na zachovanie týchto druhov, berúc do úvahy požiadavky na ich ochranu v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica.

2. Členské štáty urobia podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy, ktoré nie sú uvedené v prílohe 1, berúc do úvahy potrebu ich ochrany v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica, čo sa týka oblastí ich hniezdenia, preperovania a zimovania a miest odpočinku na ich migračných trasách. na tento účel venujú členské štáty zvláštnu pozornosť ochrane mokradí a hlavne mokradí medzinárodného významu.

3. Členské štáty zašlú Komisii všetky relevantné informácie, aby mohla vyvinúť náležitú iniciatívu s cieľom koordinácie nevyhnutnej na zabezpečenie toho, aby oblasti uvedené v odsekoch 1 a 2 tvorili súvislý celok, ktorý spĺňa požiadavky ochrany týchto druhov v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica.

4. Čo sa týka ochrany oblastí uvedených vyššie v odsekoch 1 a 2, členské štáty podniknú náležité kroky na zabránenie znečistenia alebo poškodzovania biotopov alebo akýchkoľvek rušivých vplyvov pôsobiacich na vtáctvo, pokiaľ by boli vážne vzhľadom na ciele tohto článku. Členské štáty sa takisto budú snažiť zabrániť znečisteniu alebo poškodzovaniu biotopov mimo týchto chránených území.

Článok 5

Bez toho, aby boli dotknuté články 7 a 9, členské štáty prijímú opatrenia nevyhnutné na vytvorenie i všeobecného systému ochrany všetkých druhov vtáctva uvedených v článku 1, zakazujúce najmä:

d) úmyselné rušenie týchto vtákov, hlavne počas obdobia hniezdenia a výchovy mláďat, pokiaľ by rušenie bolo značné vzhľadom na ciele tejto smernice;

Článok 9

1. Členské štáty udeliť výnimku z ustanovení článkov článkov 5, 6, 7 a 8, ak neexistuje iné uspokojivé riešenie, z nasledujúcich dôvodov:

a) - v záujme verejného zdravia a bezpečnosti,

- v záujme bezpečnosti vzdušného priestoru,

- aby sa zabránilo závažným škodám na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb a vodnom hospodárstve,

- na ochranu rastlinstva a živočíšstva;

b) s cieľom výskumu a vzdelávania, obnovy populácie, navrátenia druhov do ich biotopov a na držbu a chov nevyhnutný na tieto účely;

c) aby sa za prísne kontrolovaných podmienok a na základe výberu povolil odchyt, držba, chov alebo iné rozumné využívanie určitých vtákov v malom rozsahu.

2. Výnimky musia špecifikovať:

- druhy, ktoré sú predmetom výnimiek,

- prostriedky, zariadenia alebo metódy povolené na odchyt alebo usmrcovanie,

- podmienky rizika a okolnosti času a miesta, za ktorých je možné takéto výnimky udeliť,

- orgán oprávnený vyhlásiť, že sa požadované podmienky uplatnia, a rozhodovať, aké

prostriedky, zariadenia alebo metódy môžu byť použité, s akými obmedzeniami a kým,

- kontroly, ktoré budú vykonané.

Smernica Rady 92/43/EHS

Článok 6

1. Pre osobitne chránené územia vytvoria členské štáty potrebné ochranné opatrenia obsahujúce v prípade potreby príslušné plány riadenia, osobitne navrhnuté pre dané lokality alebo začlenené do ďalších plánov rozvoja, a primerané štatutárne, administratívne alebo zmluvné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II, vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

2. Členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnejmu odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

Ak sa v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jedinými dôvodmi, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu.

Článok 7

Záväzky vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice nahradia akékoľvek záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice 79/409/EHS, pokiaľ ide o územia klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice, a to odo dňa vykonania tejto smernice alebo oznámenia, alebo uznania členským štátom podľa smernice 79/409/EHS, ak je tento druhý dátum neskorší.

Článok 12

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na vytvorenie systému prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV písm. a) v prostredí ich prirodzeného pohybu a zakázu:

a) všetky formy úmyselného odchyťavania alebo usmrčovania vzoriek týchto druhov vo voľnej prírode;

b) úmyselné rušenie týchto druhov najmä počas obdobia párenia, odchovu mláďat, hibernácie a sťahovania;

c) úmyselné ničenie alebo zbieranie vajec vo voľnej prírode;

d) poškodzovanie alebo ničenie miest na párenie alebo miest na oddych.

2. Pre tieto druhy zakázu členské štáty držanie, prepravu a predaj alebo výmenu a ponúkanie na predaj alebo výmenu vzoriek odobratých z voľnej prírody, s výnimkou tých, ktoré boli odobraté legálne pred zavedením tejto smernice.

3. Zákaz uvedený v odseku 1 písm. a) a b) a odseku 2 platí pre všetky štádiá života zvierat, na ktoré sa vzťahuje tento článok.

Článok 16

1. Za predpokladu, že neexistuje uspokojivá alternatíva a výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu, členské štáty môžu udeliť výnimku z ustanovení článkov 12, 13, 14 a 15 písm. a) a b):

a) v záujme ochrany divokej fauny a flóry a ochrany prirodzených biotopov;

b) pre zabránenie vážneho poškodenia, najmä úrody, hospodárskych zvierat, lesov, rybného a vodného hospodárstva a iných typov majetku;

c) v záujme zdravia a bezpečnosti ľudskej populácie alebo z iných nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane tých, ktoré majú spoločenský alebo hospodársky charakter a priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie.

Keďže, ako je zrejmé, naše sťažnosti a podania sa týkali **predovšetkým** dvoch lokalít, na ktorých sa nachádzajú osobitne chránené územia, biotopy európskeho významu, biotopy druhov európskeho významu a prioritných druhov, dovoľujeme si osobitne poukázať na konania a opomenutia orgánov Slovenskej republiky, ktoré znamenajú porušenie citovaných ustanovení Smernice rady č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúceho vtáctva (ďalej len „Smernica o vtácoch“) a ďalej Smernice Rady č. 92/43/EHS z 21.5.1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len „Smernica o biotopoch“).

1. TATRY

Naše podania sa vzťahovali k porušovaniu vyššie uvedených Smerníc vo vzťahu k SKCHVU030 Tatry (Chránené vtáčie územie) a SKUEV0307 Tatry (Navrhované územie európskeho významu Tatry).

Na uvedenom území sa nachádzajú biotopy nasledujúcich vtáčích druhov – *Aegolius funereus*, *Aquila chrysaetos*, *Bonasa bonasia*, *Dryocopus martius*, *Glaucidium passerinum*, *Picoides tridactylus*, *Tetrao urogallus*, prioritné druhy európskeho významu 91E0*, 91D0*, 7110*, biotopy európskeho významu 9410, 9140, 9150, 7140, a druhy európskeho významu *Ursus arctos**, *Canis lupus*, *Lynx lynx*, *Lutra lutra*, *Triturus cristatus*, *Triturus montandoni*, *Bombina variegata*, *Myotis bechsteini*, *Rhinolophus hipposideros*, *Barbastella barbastellus*, *Scapania massalongi*, *Carabus variolosus*.

Vo vzťahu k vyššie uvedeným vtáčim druhom platí článok 4 ods. 1 a ods. 4 Smernice o vtákoch, teda členské štáty sú povinné prijať zvláštne opatrenia týkajúce sa ochrany biotopov týchto vtáčích druhov, vyhlasujú najvhodnejšie územia biotopov týchto vtáčích druhov za osobitne chránené územia a majú podniknúť náležité kroky, aby sa zabránilo znečisteniu a poškodzovaniu biotopov týchto vtáčích druhov a akýchkoľvek rušivých vplyvov pôsobiacich na vtáctvo, pokiaľ by boli vážne, vzhľadom na ciele citovaného článku.

Článok 9 Smernice o vtákoch umožňuje udeliť výnimku, nie však z ustanovení článku 4, ak neexistuje iné uspokojivé riešenie z dôvodov vymenovaných v článku 9.

Článok 6 Smernice o biotopoch, jeho ods. 2 ukladá členským štátom podniknúť primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo k poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené.

Ods. 3 citovaného článku stanovuje povinnosť podrobiť akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže **pravdepodobne** významne ovplyvniť túto lokalitu, podrobiť primeranému odhadu dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov jej ochrany. Vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

Ods. 4 umožňuje vyššie spomínaný plán alebo projekt realizovať pri **neexistencii alternatívnych riešení** z dôvodov vyššie uvedeného verejného záujmu, aj napriek negatívnejmu dopadu a to za podmienky, že členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia, aby celková koherencia sústavy NATURA 2000 bola ochránená.

Z ods. 4 tohto článku však vyplýva, že realizácia zmieneného projektu v lokalite, v ktorej sa vyskytuje prioritný biotop alebo prioritný druh, je jediným dôvodom, pre ktorý možno takýto projekt povoliť je dôvod týkajúci sa zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie.

Článok 12 Smernice o biotopoch ukladá členským štátom vytvoriť systém prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe 4 – prioritné druhy a článok 16 umožňuje udeliť výnimku z tohto ustanovenia len za predpokladu, že neexistuje uspokojivá alternatíva a výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu a z dôvodov uvedených v tomto článku.

V postupe orgánov Slovenskej republiky neboli tieto povinnosti dodržiavané ani v minulosti a rovnako nie sú rešpektované ani v konaniach týkajúcich sa záujmov ochrany prírody prebiehajúcich v súčasnosti.

Lesoochránárske zoskupenie VLK poukazovalo vo svojich podaniach na postup orgánov Slovenskej republiky pri ťažbe kalamitného dreva po veternej smršti z novembra 2004 v Tichej a Kôprovej doline v apríli v roku 2007.

Vzhľadom na to, že vo vyjadreniach Slovenskej republiky vo vzťahu k tejto záležitosti sa vyskytujú viaceré nepresnosti, považujeme za potrebné poukázať na niektoré skutočnosti, ktoré sú významné pre posúdenie, či došlo k porušeniu vyššie zmienených článkov Smernice o vtácoch a Smernice o biotopoch:

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na nasledujúce skutočnosti:

1.

Európska komisia, Generálny sekretariát pre životné prostredie podľa našich informácií vychádzala zo skutočností predkladaných Slovenskou republikou o tom, že k ťažbe v apríli 2007 v Tichej a Kôprovej doline, ktoré sú národnými prírodnými rezerváciami podľa vnútroštátnej legislatívy a súčasťou Tatranského národného parku, teda osobitne chránenými územiami a zároveň navrhovaným územím európskeho významu SKUEV0307 Tatry a chránených vtáčím územím SKCHVU030 Tatry, došlo na základe povolení orgánov Slovenskej republiky.

Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že k uvedenej ťažbe došlo bez toho, aby boli vydané rozhodnutia príslušných orgánov Slovenskej republiky, ktoré by udelili výnimky podľa článku 9 Smernice o vtácoch a podľa článku 17 Smernice o biotopoch. Rovnako došlo k tejto ťažbe bez toho, aby bolo vydané rozhodnutie orgánov Slovenskej republiky, podľa článku 6 ods. 4 Smernice o biotopoch, ktoré ako je zrejmé, nahrádza príslušné ustanovenie Smernice o vtácoch.

Príspevková organizácia zriadená Ministerstvom pôdohospodárstva SR – Štátne lesy TANAPu začali dňa 11.4.2007 ťažbu dreva, v dôsledku ktorej mali zasiahnuť, ako to vyplýva zo stanoviska Štátnej ochrany prírody SR zo dňa 29.3.2007, do biotopov európskeho významu Ls 9.1 – Smrekové lesy čučoriedkové, Ls 9.2 – Smrekové lesy vysokobylinné.

V súlade s citovanou Smernicou takýto plán alebo projekt mal byť posúdený, teda podliehať primeranému odhadu, jeho dosahu na danú lokalitu, z hľadiska jej dopadov, z hľadiska cieľov ochrany lokality.

Zákon o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z.z. Slovenskej republiky v znení platnom v čase, keď k takémuto zásahu malo dôjsť, ustanovoval pre zásah do biotopu európskeho významu súhlas – teda rozhodnutie orgánu ochrany prírody na takýto zásah. Toto ustanovenie vnútroštátneho poriadku na vnútroštátnej úrovni zabezpečuje povinnosti uložené v článku 6 ods. 1, 2, 3 Smernice o biotopoch.

Ku konaniu, ktorého predmetom by bolo udelenie súhlasu na zásah do biotopu európskeho významu, však nedošlo.

Súhlas, resp. žiadne rozhodnutie, ktorým by orgány ochrany prírody Slovenskej republiky rozhodli o prípustnosti alebo podmienkach zásahu do biotopu európskeho významu nebolo vydané, keďže Štátne lesy TANAPu ako navrhovateľ o takéto rozhodnutie nepožiadali.

Na túto skutočnosť poukázalo Lesoochranárske zoskupenie VLK svojim podnetom na Slovenskú inšpekciu životného prostredia.

Z listu Slovenskej inšpekcie životného prostredia zo dňa 13.7.2007 vyplýva, že na území, na ktorom sa vykonávala ťažba, boli zistené biotopy európskeho významu a to Lsl.4 – horské jelšové lužné lesy, ktoré nie sú uvedené v odôvodnení návrhu ochrany pre územie európskeho významu Tatry.

Ako je zrejmé z obsahu spisu, Slovenská inšpekcia životného prostredia na základe uvedeného usúdila, že bez zreteľa na skutočnosť, že ide o osobitne chránené životné územie, na ktorom sa nachádzajú biotopy európskeho významu, nedošlo tým, že táto ťažba bola vykonávaná bez súhlasu na zásah do týchto biotopov k porušeniu zákona o ochrane prírody, ktorý však, ako už bolo vyššie uvedené, na vnútroštátnej úrovni zabezpečuje povinnosti vyplývajúce členským štátom z článku 6 Smernice o biotopoch.

Ďalším predmetom sťažnosti Lesoochranárskeho zoskupenia VLK Slovenskej inšpekcii životného prostredia bola skutočnosť, že napriek tomu, že územie, na ktorom sa ťažba vykonáva, je biotopom viacerých druhov európskeho významu a prioritných druhov európskeho významu, bola táto ťažba vykonávaná bez výnimky z ochrany druhov, pričom nevyhnutnosť takejto výnimky ustanovuje Zákon č. 543/2002 Z.z. v § 40, ktorý je na vnútroštátnej úrovni implementáciou ustanovení článku 5 Smernice o vtácoch a článku 17 Smernice o biotopoch.

Napriek tomu, že ako to vyplýva tak z vyjadrení Slovenskej republiky v predmetnej veci vo vzťahu k Európskej komisii, Generálnemu sekretariátu pre životného prostredie z našich podaní, ako aj zo zistení samotnej Slovenskej inšpekcie životného prostredia, bolo nesporné, že uvedená lokalita je biotopom viacerých osobitne chránených vtáčích druhov, živočíšnych druhov, druhov európskeho významu a prioritných európskych druhov (ich konkrétne označenia sme uviedli v našich predchádzajúcich podaniach) a napriek tomu, že Štátne lesy TANAPu nedisponovali žiadnym rozhodnutím – výnimkou, ktoré by im umožňovalo rušiť tieto druhy, poškodzovať alebo ničiť miesta na páranie alebo miesta na oddych.

Slovenská inšpekcia životného prostredia konštatovala, že nedošlo k porušeniu povinností pre takéto činnosti udeliť v konaní, v ktorom je zisťovaná nevyhnutnosť takého zásahu, neexistencia inej alternatívy, rozhodnutie, ktorým sa výnimka za určitých konkrétnych podmienok povoľuje.

V tejto súvislosti, aj so zreteľom na vyššie uvedený záver Slovenskej inšpekcie životného prostredia o odobrení postupu Štátnych lesov TANAPu pri zásahu do biotopov národného a európskeho významu považuje LZ VLK za potrebné poukázať:

na rozsudok ESD C-239/04 Komisia Európskych spoločenstiev proti Portugalskej republike, v ktorom uviedol:

„ Článok 6 ods. 3 smernice 92/43 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín zavádza konanie, v ktorom sa prostredníctvom predbežnej kontroly zabezpečuje, aby plány a projekty, ktoré priamo nesúvisia so správou lokality alebo nie sú pre ňu potrebné, ale môžu ju významne ovplyvniť, boli povolené, len ak nepriaznivo neovplyvnia integritu tejto lokality. Takéto povolenie môže byť teda udelené len pod podmienkou, že sa príslušné vnútroštátne orgány presvedčili v čase udeľovania povolenia plánu alebo projektu, že ten nebude mať škodlivé následky na integritu dotknutej lokality. Skutočnosť, že projekt po jeho realizácii takéto následky nemal, nemá na toto posúdenie žiaden vplyv. Práve v čase prijatia rozhodnutia, ktorým sa povoľuje realizácia projektu, totiž nesmie existovať žiadna primeraná pochybnosť z vedeckého hľadiska, pokiaľ ide o neprítomnosť škodlivých následkov na integritu dotknutej lokality. “

Takisto aj na rozsudok ESD C-98/03 Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko, podľa ktorého :

„ Článok 12 ods. 1 písm. d) smernice 92/43 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, ktorý upravuje zákaz poškodzovania alebo zničenia miest na párenie alebo miest na oddych, sa netýka len úmyselných činov, ale rovnako aj neúmyselných. Neobmedzením zákazu uvedeného ustanovenia na úmyselné činy na rozdiel od toho, ako to je, čo sa týka činov uvedených v predmetnom článku pod písmenami a) až c), zákonodarca Spoločenstva preukázal svoju vôľu udeliť miestam na rozmnožovanie alebo miestam na oddych zvýšenú ochranu proti činom spôsobujúcim ich poškodenie alebo zničenie. Berúc do úvahy dôležitosť cieľov ochrany biologickej rôznorodosti, ktoré má za cieľ realizovať smernica, nie je vôbec neprimerané, aby zákaz uvedený v článku 12 ods. 1 písm. d) nebol obmedzený na úmyselné činy.

Podľa článku 6 ods 4. Smernice o biotopoch

Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu. “

Zo skutočností doposiaľ uvedených vyplýva, že orgány Slovenskej republiky, napriek záväzkom vyplývajúcim z citovaných ustanovení Smernice o biotopoch a Smernice o vtákoch, svojim nekonaním, teda nevyvodením zodpovednosti za konanie v rozpore so Smernicou zo strany fyzických a právnických osôb, porušujú namietané ustanovenia Smernice o vtákoch a biotopoch.

Povinnosti uložené členským štátom v citovaných článkoch totiž nemožno vykladať inak ako tak, že členský štát nielenže zavedie do svojho vnútroštátneho práva nástroje realizujúce konkrétne články citovaných Smerníc, ale že v praxi aj dbá, aby fyzické a právnické osoby postupovali tak, aby nedochádzalo k porušovaniu povinností uložených členským štátom citovanými Smernicami. Inak povedané, štát zodpovedá aj za to, či dodržiavanie záväzkov vyplývajúcich z uvedených článkov Smerníc zabezpečuje aj tým, že odhaľuje, prešetruje a vyvodzuje zodpovednosť voči tým subjektom, ktorých konanie v konečnom dôsledku vedie k nesplneniu tých povinností na úseku ochrany prírody, ktoré vyplývajú štátu z citovaných článkov Smerníc.

Lesoochranárske zoskupenie VLK v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na to, že od roku 2004, teda od veternej smršte z novembra 2004, sa v oblasti ochrany prírody za záujem, ktorý umožňuje využiť výnimky podľa článku 17 Smernice o biotopoch a podľa článku 6 ods. 3 a 4, považuje ochrana a obrana lesa pred škodlivými biotickými činiteľmi, ktoré sú zjednodušene označované ako „lykožrút“.

V skutočnosti však neexistuje zo strany obhospodarovateľov lesa a to predovšetkým Štátnych lesov TANAPu, teda organizáciou, ktorá je obhospodarovateľom prevažnej časti lesa na území TANAPu (SKCHVU030 Tatry, SKUEV0307 Tatry), ani zo strany iných organizácií, resp. inštitúcií, akýkoľvek verejnosti prístupný výstup, ktorý by umožnil posúdiť aj so zreteľom na článok 6 ods. 3 Smernice o biotopoch závažnosť, vývoj a tendencie a efektívnosť doteraz prijatých opatrení proti lykožrútovej kalamite.

Napriek tomu, že argument „lykožrút“ je dôvodom na prijímanie opatrení na úrovni Vlády SR, verejnosť nemá k dispozícii žiadne relevantné údaje, ktoré by umožnili zhodnotiť nevyhnutnosť akýchkoľvek plánov alebo projektov, ktoré zasahujú do záujmov do ochrany prírody v súvislosti s podkôrnikovou kalamitou.

V prílohe tohto podania predkladáme odpovede Štátnych lesov TANAPu na našu žiadosť o prístup k informáciám o vývoji populácie lykožrúta.

Z konaní, v ktorých má Lesoochranárske zoskupenie VLK účasť, týkajúcich sa záujmov ochrany prírody, nie je možné získať konkrétne poznatky o vývoji pôdkornikovej kalamity.

Bez konkrétnych, štatisticky významných údajov, je zo strany obhospodarovateľov lesa ako dôvod na udeľovanie výnimiek z podmienok územnej a druhovej ochrany uvádzaná potreba „boja s lykožrútom“, pričom efektívnosť, vývoj za posledných niekoľko rokov nie sú k dispozícii ani verejnosti, ani s výnimkou paušálnych tvrdení o premnožení lykožrúta nie sú súčasťou odôvodnenia návrhov o udelenie výnimiek.

So zreteľom na uvedené preto pri postupe orgánov Slovenskej republiky absentuje posúdenie neexistencie uspokojivej alternatívy, **vážnosti poškodenia hospodárskych lesov**, a existencie vyššieho verejného záujmu, tak ako to vyžaduje článok 17, článok 6 ods. 4 Smernice o biotopoch a článok 9 ods. 1 Smernice o vtákoch.

2.

Lesoochranárske zoskupenie VLK považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že zo strany Slovenskej republiky, postup, ktorým jej orgány umožňujú zasahovať do biotopov európskeho významu, resp. národných biotopov, ktoré možno zahrnúť nesporne pod článok 6 ods. 2 Smernice, nie je ojedinelý v prípade ťažby v apríli 2007.

Predkladáme rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia v Prešove, odbor kvality životného prostredia zo dňa 7.3.2008 sp.zn. 1/2008/00381-022, z obsahu ktorého vyplýva, že tento orgán ochrany prírody rozhodujúci o žiadosti Štátnych lesov TANAPu pri rozhodovaní o žiadosti o povolení výnimky zo zákazov ustanovených pre piaty stupeň územnej ochrany, napriek tomu, že ako to zo samotného rozhodnutia vyplýva, žiadateľ nepodal žiadosť aj o udelenie súhlasu na zásah do biotopov európskeho a národného významu (a to ani po tom, keď bol o potrebe takejto žiadosti poučený zo strany orgánov ochrany prírody), vydal iné rozhodnutia na výnimky z územnej ochrany, čím v skutočnosti umožnil obhospodarovateľovi lesa uskutočňovať činnosti, v dôsledku ktorých možno biotop európskeho, resp. národného významu poškodiť. Takúto činnosť teda žiadateľ môže uskutočniť bez posúdenia vyžadujúceho sa v článku 6 ods. 2, ktorý výslovne ustanovuje povinnosť členských štátov podniknúť primerané kroky, aby na osobitne chránených územiach sa predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov. Z uvedeného rozhodnutia pritom vyplýva, že takáto činnosť sa má uskutočňovať na osobitne chránenom území v piatom stupni územnej ochrany.

Z uvedeného rozhodnutia zároveň vyplýva, že výnimka z územnej ochrany bola povolená napriek tomu, že Lesoochranárske zoskupenie VLK poukazovalo na to, že činnosti zamýšľané žiadateľom sa majú uskutočniť v TANAPE, v území s piatym stupňom ochrany, patriacemu k územiu európskeho významu SKCHVU030 Tatry a SKUEV0307 Tatry.

Na týchto územiach sa nachádzajú biotopy vtáčích druhov, pre ktoré bolo územie zaradené medzi navrhované chránené vtáčie územia a biotopy druhov európskeho významu.

So zreteľom na charakter činnosti je nesporné, že táto bude porušovať zákazy zakotvené v článku 12 Smernice o biotopoch a v článku 5 písm. d / Smernice o vtákoch.

Orgány Slovenskej republiky teda nesporne rezignujú na povinnosť dbať na dodržiavanie povinností vyplývajúcej im z týchto Smerníc tým, že umožňujú neštátnym subjektom realizovať činnosti, ktoré podliehajú posudzovaniu pred ich povolením a povoľovaciemu procesu ako takému, bez takéhoto konania.

Navyše, s účinnosťou od 1.12.2008, nadobudol v Slovenskej republike účinnosť Zákon č. 454/2007, ktorý umožňuje žiadateľom o výnimky a súhlasy podľa Zákona o ochrane prírody, ktorými sa realizujú povinnosti vyplývajúce pre Slovenskú republiku v oblasti ochrany životného prostredia, bez vydania rozhodnutí orgánov ochrany prírody a krajiny za predpokladu, že orgán ochrany prírody a krajiny nerozhodne o žiadosti podanej 30 dní pred plánovanou činnosťou (§ 85 ods. 3, 4 Zákona č. 543/2002 Z.z.).

So zreteľom na stanovenú lehotu, na potrebu dôsledného posúdenia oprávnenosti návrhov žiadateľov, ktorými sa žiadajú výnimky z podmienok ochrany prírody, so zreteľom na skutočnosť, že takáto činnosť má byť posúdená tak so zreteľom na existenciu vyššieho záujmu, ako aj na neexistenciu alternatívnych riešení, so zreteľom na skutočnosť, že v takýchto konaniach je s prihliadnutím na ustanovenie článku 6 ods. 3 Smernice o biotopoch nevyhnutná účasť verejnosti, je lehota ustanovená v § 85 ods. 3 a dôsledok jej nedodržania ustanovených v ustanovení § 85 ods. 4, je jednoznačne obchádzaním citovanej Smernice o vtákoch a biotopoch.

1. NÍZKE TATRY

Druhá časť podaní LZ VLK sa vzťahovala k postupu orgánov Slovenskej republiky v Národnom parku Nízke Tatry, ktorému zodpovedá SKCHVU018 Nízke Tatry, SKUEV0302 Ďumbierske Nízke Tatry a SKUEV0310 Kráľovohorské Nízke Tatry.

Okrem skutočností, ktoré boli doposiaľ LZ VLK uvádzané, považujeme za potrebné poukázať na ďalšie rozhodnutia a postupy orgánov Slovenskej republiky, ktoré znamenajú ďalšie porušenie vyššie citovaných článkov Smernice o vtákoch a Smernice o biotopoch.

Ministerstvo životného prostredia v roku 2008 rozhodovalo o žiadosti Lesov SR, ktoré sú príspevkovou organizáciou Ministerstva pôdohospodárstva SR, o súhlas na aplikáciu chemických látok v Národnom parku Nízke Tatry.

Ako je zrejmé z formuláru pre zisťovacie konanie vypracovaného štátnou ochranou prírody, na území, na ktorom žiadateľ žiadal umožniť výnimku na aplikáciu chemických látok, sa nachádzajú biotop európskeho významu Ls 9.1 a 9.2, 9.41 o smrekové lesy, prioritné biotopy európskeho významu – lipovojavorové sutinové lesy *9180, a biotop národného významu Ls 8.1 – j edľové a jedľovo smrekové lesy. Nachádzali sa tam biotopy viacerých európskych druhov a toto územie bolo jedným z troch najvýznamnejších na území Slovenska, pre hniezdenie druhov orol skalný, tetrov holniak, tetrov hlucháň, ďateľ trojprstý a kuvik kapcavý, kuvik vrabčí a jariabok hôrny.

Napriek tomu, že LZ VLK poukazovalo v týchto konaniach, že žiadateľ nepožiadal o vydanie súhlasu na zásah do biotopov európskeho a národného významu, rozhodnutie o povolení aplikácie chemických látok bolo napriek tomu vydané.

Opätovne zo strany štátnych orgánov Slovenskej republiky bez toho, aby nevyhnutnosť tohto zásahu bola posúdená v súlade s článkom 6 Smernice o biotopoch. Navyše, ako je zrejmé z článku 6 ods. 4 druhého pododseku, vzhľadom na to, že sa v lokalite vyskytoval prioritný biotop (aj prioritné druhy), jediné dôvody, ktoré pri schvaľovaní výnimiek mohli prichádzať do úvahy sa mohli týkať zdravia a bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo stanoviská komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom verejného záujmu.

Žiadateľ však takúto žiadosť nepodal. Napriek tomu ministerstvo aplikáciu chemických látok povolilo, teda opäť umožnilo žiadateľovi zasahovať do biotopov európskeho významu, dokonca, do prioritného významu európskeho významu, bez toho, že by boli splnené podmienky uvedené v článku 6 ods. 4 druhý pododsek Smernice o biotopoch.

Rozhodnutia v predmetných veciach navyše nezodpovedajú článku 9 ods. 2 Smernice o vtákoch, keďže neobsahujú náležitosti uvedené v citovanom ustanovení, ktorého implementáciou vo vnútroštátnom práve je ustanovenie § 40 Zákona o ochrane prírody a krajiny.

Navyše, ako vyplýva z pripojených rozhodnutí ministra životného prostredia SR po podaní rozkladu LZ VLK boli aj tieto rozhodnutia zrušené z dôvodu, že ministerstvo životného prostredia nerozhodlo vo vyššie uvedenej zákonom stanovenej 30 dňovej lehote.

So zreteľom na skutočnosti uvedené v tomto podaní, považujeme za nesporné, že postupom orgánov Slovenskej republiky dochádza k porušovaniu povinností zakotvených v článku 4, 5, 9 Smernice o vtákoch a v článku 6, 12, 16 Smernice o biotopoch.

S pozdravom

Juraj Lukáč

náčelník

Lesoochránárske zoskupenie VLK

Prílohy:

- *rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia v Prešove, odbor kvality životného prostredia č. 1/2008/00381-022 zo dňa 7.3.2008*
- *stanovisko Štátnej ochrany prírody SR č. ŠOP SR/782/07 zo dňa 29.3.2007*
- *rozhodnutie Ministerstva životného prostredia SR, odbor ochrany prírody a starostlivosti o krajinu č. 6242/2008-2.1 zo dňa 9.6.2008*
- *rozhodnutie ministra životného prostredia SR č. 125/2008-rozkl. zo dňa 15.10.2008*
- *rozhodnutie Ministerstva životného prostredia SR, odbor ochrany prírody a starostlivosti o krajinu č. 6243/2008-2.1 zo dňa 13.6.2008*
- *rozhodnutie ministra životného prostredia SR č. 129/2008-rozkl. zo dňa 15.10.2008*
- *Žiadosť o sprístupnenie informácií v mene žiadateľky JUDr. Ivety Rajtákovéj na Štátne lesy TANAPu a to – žiadosť zo dňa 15.10.2008, odpoveď ŠL TANAPu zo dňa 22.10.2008 sp.zn. 9/2008, odvolanie žiadateľky JUDr. Ivety Rajtákovéj zo dňa 10.11.2008 + príloha, žaloba žiadateľky – žalobkyne JUDr. Ivety Rajtákovéj na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu na Krajský súd v Bratislave zo dňa 9.1.2009 + podanie zo dňa 28.1.2009*
- *Žiadosť o sprístupnenie informácií v mene žiadateľa LZ VLK na Štátne lesy TANAPu a to – žiadosť zo dňa 30.9.2008, odpoveď ŠL TANAPu zo dňa 8.10.2008 sp.zn. 7/2008, podania žiadateľa zo dňa 15.10.2008 + stanovisko ŠL TANAPu zo dňa 15.10.2008 sp.zn. 7/2008 + odvolanie žiadateľa LZ VLK zo dňa 28.10.2008, žaloba žiadateľa – žalobcu LZ VLK na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu na Krajský súd v Bratislave zo dňa 18.12.2008*
- *Príloha k stanovisku Štátnej ochrany prírody SR vo veci chemickej aplikácie*
- *Odpoveď Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Žilina sp.zn. 5357-22537/75/2007/Hul zo dňa 13.7.2007 + záznam z kontroly*